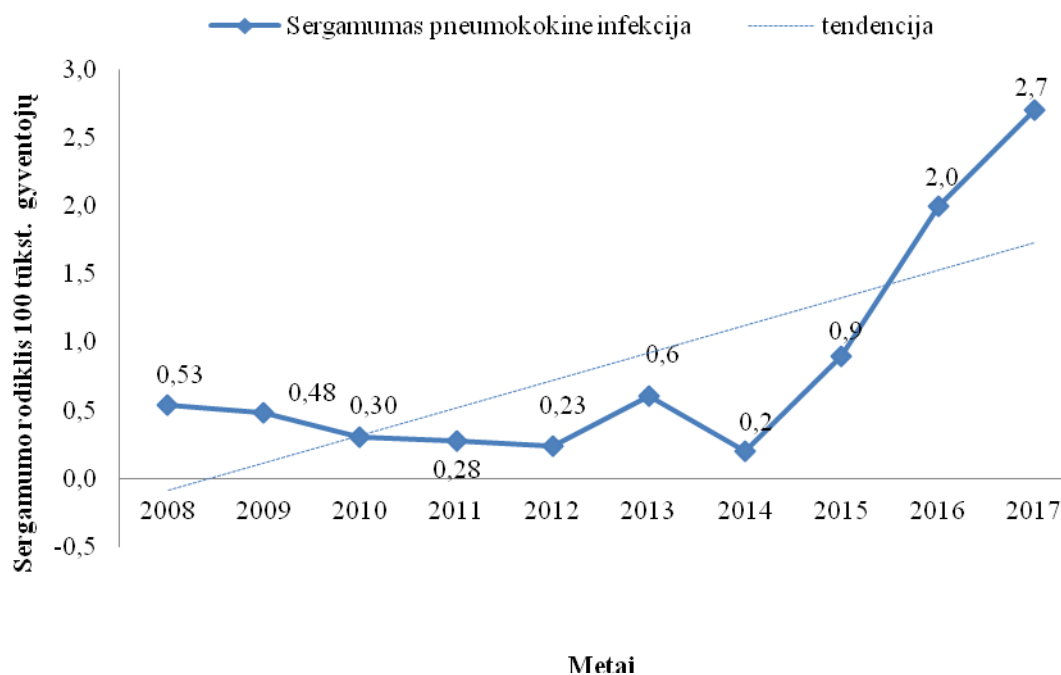

PNEUMOKOKINĖS INFEKCIJOS EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA

Pneumokokinė infekcija – tai ūmi bakterinė infekcija, kuri gali sukelti įvairias ligas. Dažniausiai pneumokokinės infekcijos sukėlėjas sukelia plaučių uždegimą, bet gali būti ir meningito, anginos, endokardito (vidiniame širdies sluoksnyje (endokarde) arba širdies vožtuvuose esančio bakterijų ar grybelių židinio sukelta liga) bei kitų ligų priežastimi, tai priklauso nuo infekcinio proceso lokalizacijos. Pneumokokai – viena dažniausia pneumonijų bei vidurinėsios ausies uždegimų priežastis.

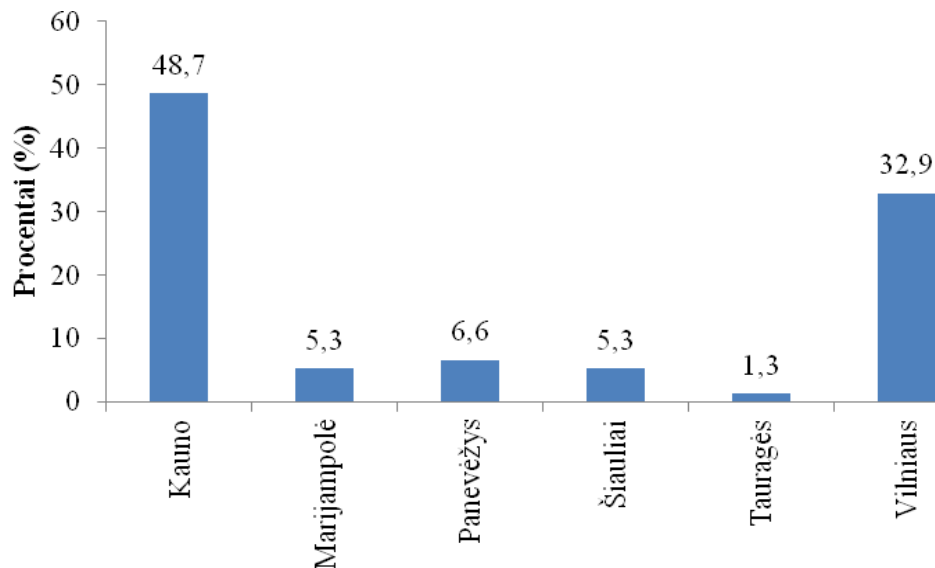
2017 m. Lietuvoje užregistruoti 76 pneumokokinės infekcijos atvejai (2,7 atv./100 tūkst. gyv.), 2016 m. – 56 atv. (2,0 atv./100 tūkst. gyv.). 2017 m. registruoti 6 mirties atvejai (tiek pat kaip ir 2016 m.). 2017 m. 98,7 % (n=75) susirgusiųjų buvo hospitalizuota. Analizuojant pastarąjį dešimtmetį stebima sergamumo didėjimo tendencija (46 pav.).

46 pav. Daugiametė sergamumo pneumokokine infekcija dinamika, 2008– 2017 m.

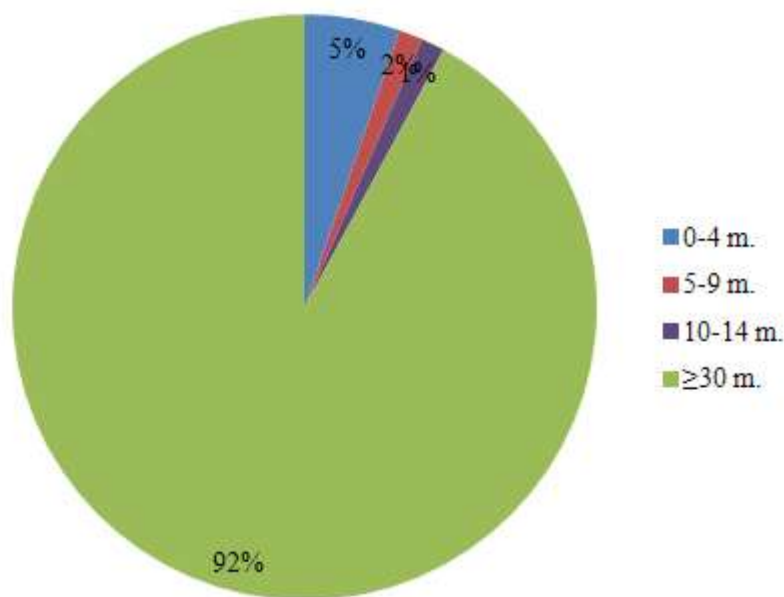
2017 m. didžioji dalis infekcijos atvejų registruoti Kauno (n=37; 48,7 %) ir Vilniaus administracinėse teritorijose (n=25; 32,9 %). Miesto teritorijoje užregistruota didesnė dalis susirgimų 72,4 % (n=55), tuo tarpu kaimo – 27,6 % (n=21).

47 pav. Sergamumas pneumokokine infekcija pagal administracines teritorijas, 2017 m.

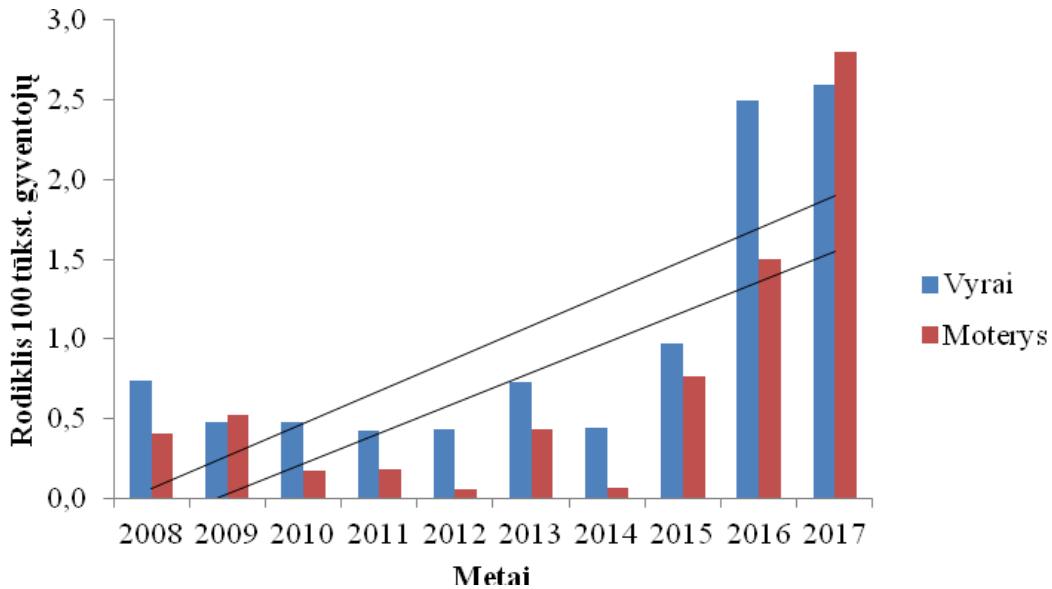
2017 m. beveik visi atvejai registruoti vyresnių nei 30 m. amžiaus grupėje – 92 % (n=70). Mažiausias sergamumas stebimas 10-14 m. amžiaus grupėje – 1 % (n=1) (47 pav.). Jauniausias asmuo, kuriam nustatyta pneumokokinės infekcijos diagnozė – 8 mėn., vyriausias – 105 m.

47 pav. **Sergamumo pneumokokine infekcija pasiskirstymas pagal amžiaus grupes, 2017 m.**

Analizuojant 2017 m. sergamumo duomenis pagal lytį, pastebima, kad moterų sergamumas buvo didesnis (55,3 %) nei vyrų (44,7 %). Analizuojant dešimties metų vyrų ir moterų sergamumo pneumokokine infekcija dinamiką stebima didėjimo tendencija (48 pav.).

48 pav. **Sergamumas pneumokokine infekcija pagal lytį, 2008 – 2017 m.**

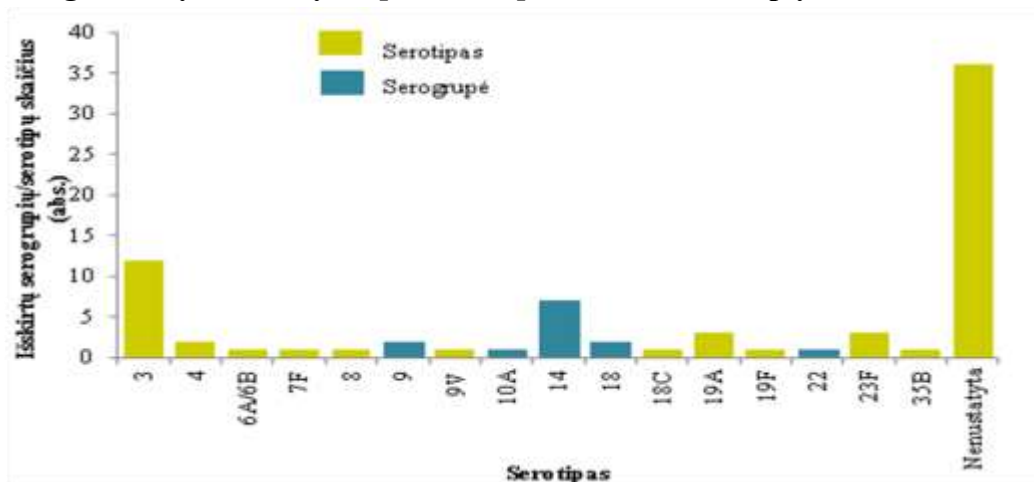

2017 metais užregistruota 51,3 % (n=39) atvejų diagnozė – septicemija, sukelta *Streptococcus pneumoniae*, 48,7 % (n=37) – pneumonija, sukelta pneumonijos streptokoko. 27 asmenys buvo neskiepyti, 49 asmenų skiepavimo būklė – nežinoma.

Labiausiai paplitę yra 6, 14, 18, 19 ir 23 serotipai. Jie sukelia apie 68-80 proc. visų pneumokokinės infekcijos atvejų.

17,1 % (n=13) asmenų nustatyta tik serogrupė, 35,5 % (n=27) nustatytas tik serotipas, 47,4 % (n=36) nebuvo nustatyta nei serogrupė, nei serotipas. Iš visų išskirtų serotipų, tik serotipas 35B nėra Lietuvoje naudojamų pneumokokinės infekcijos vakcinų sudėtyje. Invazinių *Streptococcus pneumoniae* serotipų dažnis pavaizduotas 49 paveiksle.

49 pav. Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinė sistema (ULSVIS) užregistruotų invazinių *Streptococcus pneumoniae* serotipų dažnis 2017 m.

KŪDIKIŲ IR VAIKŲ SKIEPIJIMO NUO PNEUMOKOKINĖS INFEKCIJOS SKIEPIJIMO APIMTYS

Nuo 2014 metų spalio mėnesio į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių buvo įtraukti kūdikių ir vaikų skiepimai nuo pneumokokinės infekcijos. Apibendrinus ataskaitų duomenis už 2017 metus pirmą pneumokokinės vakcinos dozę paskiepyta 21 199 (83,4 %) kūdikių, antra vakcinos doze – 17 468 (68,7 %), trečia vakcinos doze – 23 893 (82,5 %) vaikų (2 lentelė).

2 lentelė. Kūdikių ir vaikų skiepimo nuo pneumokokinės infekcijos skiepimų apimtys 2015–2017 m.

	PCV1 (iki 1 metų), %	PCV2 (iki 1 metų), %	PCV3 (1 metų), %
2015 m.	81,3	63,1	30,1
2016 m.	81,6	66,1	81,6
2017 m.	83,4	68,7	82,5

2017 metais skiepijant kūdikius pirmą dozę nuo pneumokokinės infekcijos didžiausios skiepimo apimtys registruotos Telšių apskrityje – 87,3 proc., o mažiausios – Tauragės apskrityje (70,9 proc.). Skiepijant antra doze nuo pneumokokinės infekcijos aukščiausios skiepimo apimtys pasiektos Telšių apskrityje – 74,0 proc., žemiausios – Tauragės apskrityje 61,5 proc. Skiepijant trečia doze nuo pneumokokinės infekcijos aukščiausios skiepimo apimtys registruotos Alytaus apskrityje – 91,1 proc., o žemiausios – Kauno apskrityje – 76,9 proc. (3 lentelė).

3 lentelė. Kūdikių ir vaikų skiepimo nuo pneumokokinės infekcijos skiepimų apimtys Lietuvos apskrityse, 2017 m.

	PCV1 (iki 1 metų), %	PCV2 (iki 1 metų), %	PCV3 (1 metų), %
Alytaus	85,16	70,92	91,09
Kauno	83,90	67,86	76,89
Klaipėdos	78,77	66,17	80,48
Marijampolės	79,08	62,67	83,62
Panevėžio	81,25	67,55	79,99
Šiaulių	85,55	68,72	85,41
Tauragės	70,90	61,47	79,42
Telšių	87,28	74,04	87,47
Utenos	82,61	68,70	83,79
Vilniaus	85,85	71,01	84,77

RIZIKOS GRUPIŲ SKIEPIJIMO NUO PNEUMOKOKINĖS INFEKCIJOS SKIEPIJIMO APIMTYS

Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. spalio 8 d. įsakymą Nr. V-1130 „Dėl pneumokokinės infekcijos rizikos grupių patvirtinimo“ nuo 2015 m. gruodžio 1 d. asmens sveikatos priežiūros įstaigose buvo pradėtas vykdyti šiuo įsakymu patvirtintų rizikos grupių asmenų skiepijimas.

Vaikų (2–18 metų amžiaus) pneumokokinės infekcijos rizikos grupės (jei neskiepyti nuo pneumokokinės infekcijos anksčiau):

- sergantys bronchų astma (J45–J46), cistine fibroze (E84), bronhektazine liga (J47);
- sergantys cerebriniu paralyžiumi (G80), mioneuralinių jungčių ir raumenų ligomis (G70–G73);
- turintys įgimtas širdies ydas (Q20–Q25);
- sergantys cukriniu diabetu (E10–E14);
- sergantys navikais (C00–D48);
- sergantys lėtinėmis inkstų ligomis (N04, N18);
- vaikai, kuriems atliekama hemodializė ar peritoninė dializė (Z49.1, Z49.2, N18.5);
- sergantys lėtinėmis kepenų ligomis (K71.3–K71.7, K73–K74, Q44.2);
- esant imunosupresinėms būklėms: turintys imunodeficitą (D80–D84), sergantys reumatinėmis ligomis (M05–M08, M30–M36, M79.0), po kraujodaros kamieninių ląstelių ar žmogaus organų, ar audinių transplantacijos (Z94), esant įgimtai ar įgytai asplenijai (D73.0, Q89.01));
- vaikai su kochleariniais implantais (Z96.2);
- sergantys ŽIV sukelta liga ar ŽIV infekuoti (B20–B24, Z21)

Suaugusiųjų (vyresnių nei 18 metų) pneumokokinės infekcijos rizikos grupės:

- sergantys lėtine inkstų liga, kai glomerulų filtracijos greitis (GFG) $<30\text{ml}/1,73\text{m}^2$ (N18.4–N18.5);
- sergantys nefroziniu sindromu (N04);
- asmenys, kuriems atliekama dializė ar peritoninė dializė (Z49.1, Z49.2, N18.5);
- sergantys navikais (C00–C96, D46–D47);
- asmenys po kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos (Z94.8);
- asmenys po parenchiminių organų transplantacijos (Z94);
- sergantys reumatinėmis ligomis (M02–M08, M13, M30–M36);
- sergantys kepenų fibroze ir ciroze (K74) asmenys, kuriems nustatyta hiposplenizmas ar įgimta asplenija (D73.0, Q89.01);
- asmenys, kuriems nustatytas cerebrospinalinio skysčio nutekėjimas (G96.0);

- asmenys su kochleariniais implantais (Z96.2);
- sergantys ŽIV sukelta liga ar ŽIV infekuoti (B20–B24, Z21);
- asmenys, kuriems nustatyta jatrogeninė imunosupresija (D89.8);
- asmenys, kuriems nustatytas imunodeficitas su vyraujančiais antikūnų pakitimais (D80), kombinuoti imunodeficitai (D81), imunodeficitas kartu su kitais pagrindiniais sutrikimais (D82), įprastas kintamasis imunodeficitas (D83) arba kiti imunodeficitai (D84).

Nuo 2018 m. sausio 1 d. į suaugusiųjų (vyresnių nei 18 metų) pneumokokinės infekcijos rizikos grupių sąrašą papildomai įtraukti rizikos grupei priklausantys asmenys pagal 2017 m. birželio 29 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymą Nr. V-813 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. spalio 8 d. įsakymo Nr. V-1130 „Dėl pneumokokinės infekcijos rizikos grupių patvirtinimo“ pakeitimo. papildomai į suaugusiųjų (vyresnių nei 18 metų) pneumokokinės infekcijos rizikos grupių sąrašą įtraukti asmenys, sergantys:

- reumatinėmis ligomis (M02-M08, M13, M30-M36, M45, M46);
- 1 tipo cukriniu diabetu (E10);
- kitu patikslintu cukriniu diabetu (E13);
- 2 tipo cukriniu diabetu, jeigu (E11), jeigu jie yra vyresni nei 65 metų ir jiems papildomai nustatyta 2 tipo cukrinis diabetas su daugybinėmis mikrokraujagyslinėmis ir kitomis patikslintomis nekraujagyslinėmis komplikacijomis (E11.71), 2 tipo cukrinis diabetas su inkstų komplikacija (E11.2), 2 tipo cukrinis diabetas su kraujotakos komplikacija (E11.5), kardiomiopatija (I42), kardiomiopatija, sergant ligomis, klasifikuojamomis kitur (I43), bent viena iš širdies išeminių ligų (I20-I25), širdies nepakankamumu (I50) arba bent viena iš atitinkamų lėtinių apatinių kvėpavimo takų ligų (J40-J43, J45-J47);

kita lėtine obstrukcine plaučių liga (J44).

2017 m. šalyje nuo pneumokokinės infekcijos paskiepyta 43 % mažiau suaugusių asmenų (n=3 155) ir 70 % mažiau (n=1 732) vaikų (2-18 metų), priklausantys rizikos grupėms lyginant su 2016 m. (5 507 suaugę asmenys ir 5 818 vaikų (2-18 metų)). 2017 m. Didžioji dalis suaugusiųjų paskiepyta nuo pneumokokinės infekcijos (n=2085), sergančių onkologinėmis ligomis, o vaikų – sergančių kvėpavimo takų ligomis (n=1314). Pagal administracinę teritoriją daugiausia nuo pneumokokinės infekcijos paskiepyta Kauno ir Vilniaus administracinėse teritorijose (4, 5 lentelės).

4 lentelė. Suaugusių rizikos grupių skiepėjimai nuo pneumokokinės infekcijos 2017 m.

Apskritis	Paskiepyta														
	Iš viso įskiepyta per ataskaitinį mėnesį (vnt.)	Suaugusiųjų (vyresnių nei 18 metų) pneumokokinės infekcijos rizikos grupės pagal TLK kodus													
		N18.4-N18.5	N04	Z49.1, Z49.2, N18.5	C00-C96, D46-D47	Z94.8	Z94	M02-M08, M13, M30-M36	K74	D73.0, Q89.01	G96.0	Z96.2	B20-B24, Z21	D89.8	D80-D84
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Alytaus	245	7	5	5	197	2	0	19	8	0	0	2	0	0	0
Kauno	827	40	3	49	570	6	3	100	13	2	3	1	34	3	0
Klaipėdos	384	12	1	3	268	2	4	77	4	4	2	4	2	1	0
Marijampolės	92	3	0	3	61	0	1	20	2	1	0	0	0	0	1
Panevėžio	266	5	1	0	170	2	2	76	3	4	2	0	1	0	0
Šiaulių	338	12	4	3	195	19	4	69	10	0	3	5	1	13	0
Tauragės	161	5	1	0	122	0	0	28	3	1	0	0	0	0	1
Telšių	87	2	0	2	42	1	1	35	1	1	0	0	0	2	0
Utenos	152	5	0	0	114	1	2	21	2	2	1	2	0	1	1
Vilniaus	603	27	5	14	346	36	11	70	26	10	4	2	45	7	0
Iš viso:	3155	118	20	79	2085	69	28	515	72	25	15	16	83	27	3

5 lentelė. Vaikų rizikos grupių skiepėjimai nuo pneumokokinės infekcijos 2017 m.

Apskritis	Paskiepyta																	
	Iš viso įskiepyta per ataskaitinį mėnesį (doz.)	Vaikų (2–18 metų amžiaus) pneumokokinės infekcijos rizikos grupės (jei neskiepyti nuo pneumokokinės infekcijos, anksčiau) pagal TLK kodus																
		J45-J46	E84	J47	G80	G70-G73	Q20-Q25	E10-E14	C00-D48	N04, N18	Z49.1, Z49.2, N18.5	K71.3-K71.7, K73-K74, Q44.2	D80-D84	M05-M08, M30-M36, M79.0	Z94	D73.0, Q89.01	Z96.2	B20-B24, Z21
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Alytaus	115	96	0	0	1	0	10	2	2	0	0	0	1	2	0	0	1	0
Kauno	401	318	0	6	6	3	32	12	8	3	0	1	2	3	4	1	1	1
Klaipėdos	190	115	0	2	3	5	51	7	1	1	0	3	0	2	0	0	0	0
Marijampolės	101	90	0	5	1	0	3	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Panevėžio	171	119	0	0	10	0	27	10	0	1	0	0	2	1	2	0	0	0
Šiaulių	128	93	0	0	2	0	25	3	1	2	0	1	0	0	0	0	0	1
Tauragės	87	72	0	1	0	1	10	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
Telšių	59	43	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Utenos	78	71	0	0	3	1	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Vilniaus	402	297	1	9	1	3	38	9	27	3	0	2	0	4	0	7	1	0
Iš viso:	1732	1314	1	23	27	13	211	44	40	12	0	7	5	15	6	8	4	2